

Universitatea Tehnică a Moldovei

Doctor Honoris Causa
MIHAI MIHĂIȚĂ

Editura AGIR

Doctor Honoris Causa

MIHAI MIHĂIȚĂ

Editura AGIR

București, 2015

*Nu este suficient să știi,
trebuie să aplici.
Nu este suficient să vrei,
trebuie să faci.*

Wolfgang Goethe

În perioada 20–25 octombrie 2014, la Chișinău au avut loc importante manifestări care au dat expresie sentimentelor frățești ale românilor de pe ambele maluri ale Prutului. La aceste manifestări au participat numeroși ingineri din România, Republica Moldova și din alte țări, care activează în mediul academic, în cercetare-proiectare și în industrie.

În centrul atenției a fost programul dedicat jubileului Universității Tehnice a Moldovei: împlinirea a 50 de ani de la înființarea acestei prestigioase instituții de învățământ superior. Cu acest prilej s-au desfășurat conferințe științifice internaționale, a avut loc vernisajul expoziției de creație a studenților universității și s-a vizitat Centrului de Tehnologii Satelitare din cadrul campusului universitar. Manifestările au fost încununate de Adunarea Festivă și de concertul în aer liber din ultima zi.

În aceeași perioadă, a avut loc și Simpozionul Cultural Internațional Cucuteni 2000. Redivivus.

Acestei îngemănări a evocărilor istorice, dar cu preocupări specifice profesiei noastre consacrate prezentului și viitorului, i s-a adăugat Simpozionul Științific al Inginerilor Români de Pretutindeni (SINGRO) organizat de către Asociația Inginerilor din Moldova și Asociația Generală a Inginerilor din România, care pentru prima dată s-a ținut în afara țării noastre, dovedindu-se a fi un succes prin numărul mare de participanți din multe țări, prin valoarea lucrărilor prezentate și prin contribuția sa la grandioarea jubileului aniversar, așa cum s-a dorit.

În această atmosferă vibrantă, sărbătorească, a avut loc ședința festivă a Senatului Universității Tehnice a Moldovei la care mi s-a acordat titlul academic de Doctor Honoris Causa. Laudatio prezentat de academicianul Ion Bostan, rectorul universității, răspunsul meu și scrisoarea de mulțumire sunt publicate în paginile care urmează.

În aceste rânduri introductive doresc să reînnoiesc mulțumirile mele adresate Senatului Universității împreună cu o profundă recunoștință pentru această cinste și onoare.

Laudatio

în onoarea

Domnului prof. dr. ing. Mihai MIHĂIȚĂ,
Președinte al Asociației Generale a Inginerilor
din România,

cu ocazia decernării Titlului onorific de

Doctor Honoris Causa

al Universității Tehnice a Moldovei

Onorate Domnule Președinte al AGIR,

Distinși senatori,

Dragi colegi,

Doamnelor și domnilor!

Universitatea Tehnică a Moldovei are onoarea astăzi, 23 octombrie 2014, să-și exprime recunoașterea și înaltele sentimente de prețuire prin conferirea titlului onorific de **Doctor Honoris Causa Domnului prof. univ. dr. ing. EurIng Mihai MIHĂIȚĂ, Președinte al Asociației**

Generale a Inginerilor din România. Cu acest prilej, permiteți-mi ca în numele Senatului, corpului profesoral-didactic și studenților UTM, în numele tuturor celor prezenți la festivitate să aduc cele mai sincere felicitări și urări de bine dlui Președinte AGIR, prof. univ. dr. ing. Mihai Mihăiță, cu ocazia decernării înaltei distincții universitare de Doctor Honoris Causa al Universității Tehnice a Moldovei.

Acest Laudatio se adresează unui remarcabil pedagog și om de știință, manager, apărător înflăcărat al intereselor profesionale și sociale ale inginerilor, al întăririi autorității, prestigiului și profesiei de inginer, cunoscut în plan național și internațional. Personalitatea unui om reprezintă cea mai înaltă sinteză sufletească, fiind o valoare morală și profesională, un deziderat etic sau estetic, pe care mulți își propun să-l atingă și puțini îl ating în adevăr. Dl. Mihai Mihăiță este acea personalitate care și-a legat numele de renașterea Asociației Generale a Inginerilor din România, readucând-o la viață în decembrie 1989. Grație eforturilor depuse de dl. profesor Mihai Mihăiță, prin Hotărârea judecătorească din 1990, a reapărut pe scena societății civile românești Asociația Generală a Inginerilor din România și devine continuatoarea de drept a organizațiilor ingineresti care au funcționat în România până la acea dată.

Sunt onorat să prezint în fața dumneavoastră cele mai semnificative trăsături ce caracterizează personalitatea complexă a Domnului profesor dr. ing. Mihai Mihăiță,

Președinte AGIR, EurInginer, căruia universitatea noastră îi conferă astăzi înaltul titlu academic de Doctor Honoris Causa pentru întreaga sa activitate pusă în slujba învățământului superior românesc și promovarea profesiei de inginer în plan național și internațional.

Așa se face că o ceremonie de acordare a titlului de Doctor Honoris Causa este un amestec de semne și intenții, dar și o oglindă în care fiecare-și privește propria-i față, pentru a se cunoaște mai bine. Din acest punct de vedere, tradiția academică ne-a obișnuit să elogiem prin LAUDATIO pe cei pe care i-am ales pentru această onoare. Iar prof. univ. dr. ing. Mihai Mihăiță, personalitate eminentă a ingineriei românești, cu o activitate publică de excepție, recunoscută și apreciată ca atare în

țară și în străinătate, merită din plin atenția și onorurile noastre.

Așa dar, permiteți-mi să fac o scurtă trecere în revistă a celor mai importante momente din viața și activitatea Domniei Sale. Profesorul Mihai Mihăiță s-a născut la 14 septembrie 1930, la Voloiac, jud. Mehedinți. În anul 1950, după susținerea examenelor de bacalaureat la liceul teoretic „Mihai Viteazul” din București, este admis la Institutul de Căi Ferate din București, Facultatea Exploatare Feroviară, specialitatea Tehnologia transportului feroviar, unde își urmează studiile, și pe care a absolvit-o în anul 1955 cu rezultate excepționale, obținând Diploma de inginer. Iar în anul 1977 susține teza de doctor inginer la Institutul Politehnic din București.

După finalizarea studiilor din cadrul Institutului Căi Ferate, domnul Mihai Mihăiță parcurge un traseu ascendent de carieră profesională inginerească de invidiat: inginer în ateliere de proiectare și în activități feroviare operaționale (1955–1958), șef de complexe feroviare (Buzău, Ploiești Triaj, Constanța–Palas–Port) (1958–1960), director al Direcției Circulației și Plan de Transport Mărfuri și Călători al CFR (1961–1962), ministru adjunct la Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor – MTTc (1962–1967), membru al Consiliului tehnico-științific al MTTc (1962–1967), președinte al Consiliului tehnico-științific al Departamentului Căilor Ferate Române (1962–1967), director general al Regionalei CF București (1967–1972), președinte al Consiliului tehnico-științific pentru

activitate informatică în transporturi (1972–1989), director al Centrului de Calcul Electronic al MTTc (1972–1989), analist principal gr. I la Centrul de Calcul Electronic al Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor (1986–1990), inginer principal gr. I la Ministerul Transporturilor (1990–1992).

Complexa personalitate a profesorului și inginerului Mihai Mihăiță, pe care îl omagiem astăzi, este pusă în valoare prin dimensiunile remarcabile ale activității didactice și operei științifice pe care a realizat-o de-a lungul celor 59 de ani de carieră profesională. Alături de cariera profesională de inginer, de mare succes, dl. Mihai Mihăiță este preocupat și de activitatea didactică și științifică. În anul 1978 d-lui profesor Mihai Mihăiță i se

conferă grad didactic de categoria I. Este referent științific pentru examinarea și susținerea publică a tezelor de doctorat, activează în calitate de cadru didactic pentru formarea managerilor în activitatea de transport și la școlile postliceale de formare a specialiștilor în activitatea feroviară, o perioadă îndelungată este conducător de proiect pentru examenul de stat la Facultatea de Transporturi. Din anul 1985 devine profesor asociat la Institutul Politehnic (Universitatea „Politehnica”) București, Facultatea de Transporturi; Domnia Sa este profesor onorific al Universității „Politehnica” din Timișoara; membru în consiliul profesoral al Facultății de Transporturi din Institutul Politehnic București (1962–1982); conducător de proiecte de diplomă; referent în comisii de doctorat; membru în Comisia de etică a Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului din România.

Drumul devenirii sale intelectuale a fost marcat de numeroase realizări și programe de cercetare științifică cu o bogată bibliografie, lucrări de autor și coautor, articole științifice etc. A publicat în reviste de specialitate din țară și străinătate peste 150 de lucrări cu caracter de analiză retrospectivă, istoria tehnicii, orientare, perspectivă și atitudine. Menționez doar unele lucrări ale d-lui Președinte Mihai Mihăiță:

- *Sub cupola Academiei Române. Discursuri de recepție ale inginerilor*, Editura AGIR, 2011;
- *Ingineria în fața provocărilor secolului XXI*, Editura AGIR, 2011;

- *Parcul Național al Științei și Tehnicii. Propunere de realizare*, Editura AGIR, 2010;
- *Tradiție și continuitate. Societatea Politehnică – 130 de ani de la înființare*, Editura AGIR, 2011;
- *În vâltoarea vremurilor. Gândurile unui inginer*, Editura AGIR, 2010;
- *Destin și datorie*, (caracter autobiografic), Editura AGIR, 2010;
- *Repere ale ingineriei românești*, în limba română și în engleză, Editura AGIR, 2000;
- *Transportul mărfurilor în containere mari*, Editura Centrului de Documentare și Publicații Tehnice MTTc, 1972;
- *Transporturi combinate și deservirea în suprafață*, Editura Centrului de Documentare și Publicații Tehnice MTTc, 1971 și altele.
- A publicat în țară și străinătate peste 50 de lucrări tehnico-științifice de specialitate în domeniul transporturilor, în principal cel feroviar, și care tratează aspecte tehnice, tehnologice, economice, interdependența dintre sectoarele de transport și informatica în transporturi.

În domeniul publicațiilor științifice activitatea domnului profesor Mihai Mihăiță nu se limitează la publicarea de lucrări și articole, ci și la activitatea de editor și membru în comitete/colegii de redacție ale unor publicații de specialitate naționale: președinte al Colegiului de redacție al „Revistei Căilor ferate” (1962–1967) și al buletinului

„Informatica în transporturi” (1972–1989); membru al Colegiului de redacție al „Revistei Transporturilor” (1972–1989) și al „Buletinului AGIR” (1994–prezent); director fondator al publicației „Univers ingineresc” (1990–prezent).

Dl. profesor Mihai Mihăiță a participat la proiectarea a patru sisteme informaționale feroviare internaționale și a realizat peste 100 de proiecte și studii în domeniul feroviar și informatică în transporturi; sisteme informatice în timp real pentru: urmărirea afluirii traficului către portul Constanța, urmărirea circulației vagoanelor în stațiile frontieră de stat și în relațiile cu căile ferate vecine, și altele. A condus realizarea și implementarea proiectului „Sistem informatic în timp real pentru urmărirea vagoanelor de marfă pe rețeaua CFR”. Acest sistem cuprinde întreg teritoriul țării, prioritate în România și în partea de sud-est a Europei.

Domnul Președinte Mihai Mihăiță a participat la șase proiecte internaționale în cadrul Programului Leonardo Da Vinci și FP 6 și la peste 20 de proiecte finanțate de organisme coordonatoare a activității de cercetare din țară (programele Mener, Ceres, Relansin, Calist, Ceex, Invent etc.). Menționez doar câteva:

- Cooperare și mentorat profesional între generații, cu Universitatea din Salzburg, Austria, 2014;
- Angajator Acreditat – Cadrul de Dezvoltare Profesională Continuă pentru Angajatorii UE, 2010–2012, programul Leonardo da Vinci, cu instituții din Irlanda, Portugalia, Slovacia, Slovenia;

- Formare și Întreprindere – parteneriat pentru integrare; Industria și Educația – Rețea multidisciplinară de învățare pe parcursul vieții, 2000–2010, Programul Leonardo Da Vinci etc.
- Estimarea și creșterea performanțelor de siguranță intrinsecă a rețelelor traficului urban – Universitatea Politehnica din București, 2012–2015;
- Centru de instruire pentru promovarea adaptabilității și creșterea gradului de mobilitate a angajaților operatorilor de transport public de persoane din România, 2011–2014;
- E-SUPPORT – Transfer de cunoștințe și sistem de acces acționat la fața locului de un agent de

informare pentru inginerii de mentenanță din IMM-uri, 2006–2009;

- Cercetări privind relațiile dintre structură – proprietăți materiale la prelucrarea cu viteze mari și implementarea acestor tehnologii în mediu industrial cu implicații în complicitatea economiei naționale, 2006–2008;
- Materiale, tehnologii și echipamente pentru profiluri plane și spațiale, 2006–2008;
- Instrumentarea modernă, bazată pe analize multidisciplinare de sisteme și procese, a dezvoltării transporturilor terestre durabile în România în contextul strategic European al transporturilor, 2006–2008;
- Interacțiunea gestuală cu sistemele informaționale și robotice, 2005–2008;
- Încurajarea preluării intermodale a mărfurilor la transportul terminal și decongestionarea coridoarelor de transport prin sporirea intermodalității Dunării, 2005–2008;
- Promovarea Mobilității urbane durabile în municipiul București, 2005–2008;
- Containere mici pentru transportul și distribuția mărfurilor, 2005–2007;
- Soluții interdisciplinare convergente în amenajarea teritoriului și în structurarea sistemului de transport, orientate către dezvoltarea durabilă și creșterea calității vieții, 2005–2007;

- Procedeu de reducere a pierderilor prin decarburare și oxidare a lingourilor prelucrate la cald, 2004–2008;
- Cercetări privind proiectarea și realizarea unei platforme logistice virtuale pentru structurarea logisticilor integrate în România – conducător proiect, 2004–2006.

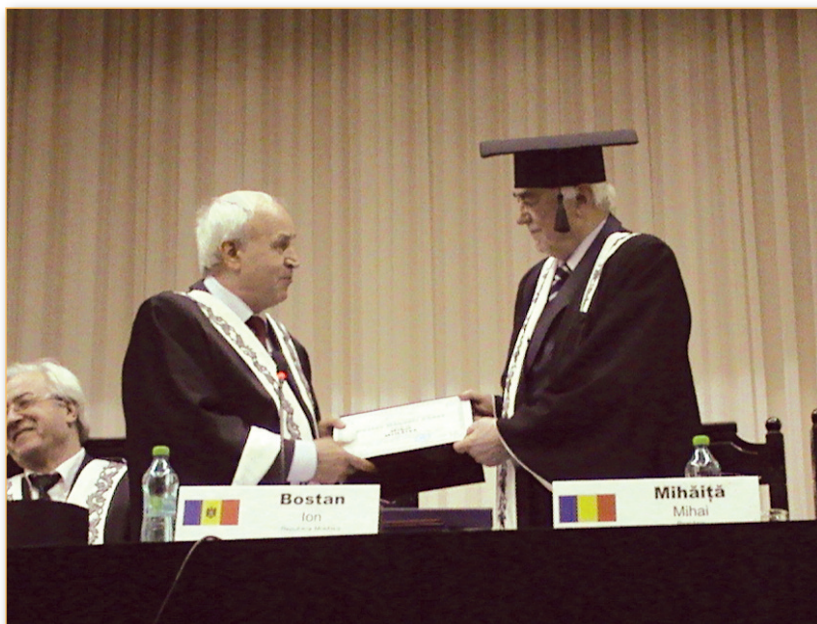
Fiind un adevărat inginer de talie europeană și mondială, dl. Președinte Mihai Mihăiță este dornic mereu de cunoștințe și experiențe noi, pentru care fapt participă la specializări postuniversitare în țară și străinătate în domeniile:

- Perfecționarea Evaluatorilor, organizat de Fundația „Premiul Român pentru Calitate – J.M. Juran”;
- Formare evaluatori pentru premiul român al calității J.M. Juran, organizat de consorțiul internațional ÖVQ Austria;
- Program complex de formare în management și fondator de întreprinderi pentru economia de piață, organizat de RKW – Nordrhein Westfalen, Germania;
- Specializări multiple în management și informatică în instituții naționale de profil;
- Conducător de proiect sistem informațional în timp real și analist, organizat de compania UNIVAC, Marea Britanie;
- Gestiunea întreprinderilor, ACTIM, Franța etc.

Bogata experiență profesională și calitățile excepționale de organizator și manager explică recunoașterea Domniei Sale în lumea academică din țară și din străinătate, dl. Președinte Mihai Mihăiță fiind

- membru fondator și titular al Academiei Oamenilor de Știință din România (AOȘR), 2007 – prezent;
- membru onorific al „Academiei de Inginerie Pan Americane”, 2007;
- membru corespondent al „Academiei de Inginerie Pan Americane”, 2004–2007;
- membru al Comitetului Român pentru Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii al Academiei Române, 2005 – prezent;
- membru fondator și titular, vice-președinte al Academiei de Științe Tehnice din România (ASTR), 1997 – 2013;
- președinte al Academiei de Științe Tehnice din România, 2013–prezent;
- deține titlul de EurInginer din 1997; acest titlu fiind acordat de Federația Europeană a Asociațiilor Naționale de Ingineri (FEANI) cu sediul la Bruxelles și oferă o garanție, în spațiul european, a competențelor profesionale ale celui care-l deține.

Vasta activitate națională și internațională a d-lui Președinte Mihai Mihăiță s-a materializat și prin

- Cele 120 de proiecte și studii în domeniul transportului pe calea ferată și informatică în transporturi;
- Inovații realizate și aplicate, atestate prin certificate, insigne și premiate;
- Apartenență la peste 16 asociații profesionale și consilii științifice în calitate de președinte, fondator sau membru; voi enumera doar câteva:
 - ✓ Academia de Științe Tehnice din România (ASTR), Președinte, 2013;
 - ✓ Colegiul Consultativ pentru Cercetare-Dezvoltare și Inovare al Agenției Naționale pentru Cercetare Științifică, 2008 – 2012;

- ✓ Fundația „Premiul Român pentru Calitate – J.M. Juran“, Președinte, 2004–2012;
- ✓ Consiliul Director al Fundației „Premiul Român pentru Calitate – J.M. Juran“, 2000–2004;
- ✓ Comitetul Interministerial pentru armonizarea strategiilor și planurilor de acțiune sectoriale și regionale (Decizia Primului Ministru nr. 225 din 28 februarie 2001), 2001–2005;
- ✓ Academia de Științe Tehnice din România (ASTR), vice-președinte, 1997–2010;
- ✓ Fundația Internațională „Sănătate, mediu, dezvoltare durabilă“, 1994–2000;
- ✓ Fundația Română pentru Promovarea Calității, membru fondator, 1992–2000;
- ✓ Asociația Generală a Inginerilor din România, Președinte, 1989 – prezent;
- ✓ Comisia de cibernetică a Academiei Române, 1978–2000;
- ✓ Consiliului Național al Inginerilor și Tehnicienilor, Președintele Secției Transporturi și Telecomunicații, 1962–1989;
- ✓ Consiliul tehnico-științific al Institutului de Matematică, 1971–1975 etc.

Dimensiunea internațională a activității d-lui Președinte Mihai Mihăiță este reflectată prin calitatea de membru în organisme profesionale internaționale:

- Comitetul executiv al Federației Mondiale a Organizațiilor Inginerești (WFEO/FMOI), 2001 – 2007;
- Asociația Experților Europeni Agreeți (AEXEA), vice-președinte, 2000 – prezent;
- Comitetul executiv al Federației Europene a Organizațiilor Naționale de Ingineri (FEANI), 1996 – 1999;
- Comitetul de Tehnologie a Federației Mondiale a Organizațiilor Inginerești (WFEO/FMOI), 1995 – prezent;
- Uniunea Internațională a Căilor Ferate (reprezentant al CFR în Comisia de Informatică), 1972 – 1989;

- Uniunea Internațională a Căilor Ferate (reprezentant al României), 1962–1967 ș.a.

Cariera profesională a d-lui Președinte dr. ing. Mihai Mihăiță este remarcată prin încărcătura relațiilor sale interumane și s-a bucurat de realizări și împliniri în profesie pe măsura sensibilității morale pe care a cultivat-o într-un mediu saturat de știință și bogată experiență inginerească. Dar, probabil, portretul inginerului Mihai Mihăiță nu ar fi complet dacă nu am relata despre venirea dânsului în fruntea AGIR-ului, oferindu-i astfel acestei asociații profesionale de înalt prestigiu o mare șansă în perioada postdecembristă și contribuind la reînființarea AGIR, la afirmarea Asociației ca structură esențială a societății civile, promotoare a valorilor științei și tehnicii românești. Dl. prof. dr. ing. Mihai Mihăiță este președinte AGIR peste 25 de ani, și în această perioadă de timp asociația inginerilor din România participă la conceperea și realizarea unor proiecte, menite să scurteze drumul spre modernizarea țării și integrarea ei în structurile europene și mondiale.

Doresc să menționez că, pe parcursul anilor, Asociația Inginerilor din Moldova a avut suport deplin din partea AGIR și personal a d-lui Președinte Mihai Mihăiță. Dl. Președinte Mihai Mihăiță a fost împuternicit de către Asociația Inginerilor din Moldova cu dreptul de vot la lucrările Adunării Generale a Federației Mondiale a Organizațiilor Inginerești, unde ne-a reprezentat la cel mai înalt nivel.

O activitate atât de prodigioasă și prestigioasă conturează pregnant profilul omului de cultură Mihai Mihăiță, capabil să îmbine în mod atât de fericit calitățile unui erudit cu cele ale unui dascăl, unui inginer cu cele ale unui manager, iar meritele acestei personalități notorii care și-a dedicat viața promovării profesiei de inginer și a ridicat-o la cel mai înalt nivel posibil, în slujba Statului Român, nu putea trece neobservată, fiind încununată cu premii și distincții la nivel național și internațional.

Această trecere în revistă a activității coplesitoare a domnului prof. univ. dr. ing. Mihai MIHĂIȚĂ pune în lumină o personalitate complexă a vieții culturale românești și europene, un Profesor și Inginer de un devotament și o dăruire excepțională, un model spiritual și moral demn de urmat.

Vă dorim, domnule președinte Mihai Mihăiță, să vă bucurați împreună cu noi de această zi în care prețuirea se alătură cu optimism elegantei urări „**Vivat, Crescat, Floreat!**”

Prof. univ. dr. hab. **Ion BOSTAN**

Rector al Universității Tehnice
a Moldovei

Academician al Academiei
de Științe a Republicii Moldova

Președinte al Senatului

Pendulul Foucault – orologiul gravitațional din holul UTM

Cuvânt de răspuns

Domnule Rector,
Stimați membri ai Senatului,
Dragi colegi și prieteni,

Astăzi, trăiesc o zi fastă prin tot ceea ce semnifică înaltul titlu academic „Doctor Honoris Causa”. Din înțelesurile multiple ale cuvântului – „fast” –, de la măreție la fericire, de la grandoare la exaltare, pentru definirea trăirilor mele de astăzi, aleg cel mai simplul cuvânt din „limba noastră, limba sfântă”, și anume „bucurie”. Este bucuria că mă aflu aici, la Universitatea Tehnică a Moldovei, instituția condusă la începuturi, în urmă cu 50 de ani, de președintele academician Sergiu Rădăușanu, că sunt alături de omul apropiat și stimat, academicianul

Ion Bostan, de mulți ani rector al Universității, de alte personalități dragi inimii mele. Vă împărtășesc în limba noastră strămoșească, mult timp pe aceste meleaguri „în adâncuri înfundată”, gânduri care se constituie într-o bucurie a spiritului cu convingerea că „tot ce-i românesc nu piere”.

Cum să nu fiu bucuros când mă întâlnesc cu Prutul, martor al durerilor, râu al neliniștii și al credinței, al spiritului răscolitor care mă tulbură dintotdeauna, cu minunatul oraș Chișinău, centru de istorie și cultură românească, cu aceste meleaguri pe care am învățat să le iubesc încă din copilărie, „inima tuturor vârstelor”, așa cum o numea Lucian Blaga?

Cum să nu vorbesc despre bucuria sufletului, astăzi, când trăiesc o mare onoare din viața mea?

Încercând să pun în armonie emoționalul cu raționalul, nu pot să nu spun că, pentru mine, decizia Senatului de a mă învrednici cu înaltul titlu academic de Doctor Honoris Causa are o importantă semnificație. Modestia adevărată, nu cea mimată, mă îndeamnă să afirm cu autoexigență ceea ce s-a menționat în Laudatio despre ce am realizat în activitatea mea de inginer, de cadru didactic, de manager, în activitatea de militant al societății civile prin reînființarea Asociației Generale a Inginerilor din România, ca inițiator și fondator al Academiei de Științe Tehnice din România, instituții recunoscute și apreciate la nivel european și mondial, pe

care am cinstea și mai ales răspunderea să le conduc, să le dezvolt.

Se știe că multe necazuri vin din modul cum se folosesc adjectivele și le evit. Îmi permit să spun că am avut un destin care s-a împlinit și se împlinește nu sub semnul hazardului, al conjuncturilor numite noroc, ci al opțiunilor conștiente, al asumării de responsabilități în numele unui crez: implicarea în ceea ce poate însemna efort în slujba profesiei, a poporului, în tot ceea ce am considerat nou și valoros.

Toate aceste gânduri pot căpăta semnificații mai largi dacă le situăm în contextul vremurilor noastre. Este cunoscut că toate marile zguduiri sociale au fost urmate

de prăbușiri morale, totdeauna mai dezastruoase decât vărsările de sânge sau distrugerile materiale. Astăzi, situația este mai grea, deoarece civilizația noastră are mai multe mijloace de a răspândi neîncrederea și spaima, de a-l ține pe om într-o neconținută surescitare. Deseori omului nu i-a plăcut prezentul, i s-a părut câteodată mai frumos trecutul, în toate vremurile, chiar și în cele mai calme, oamenii au avut mereu impresia că trăiesc în criză, că lumea s-a înrăit, că moravurile s-au stricat, că se apropie sfârșitul pământului. Firește, viața e mișcare, zbucium și luptă. Existența e sinonimă cu mișcarea, numai mișcarea pune capăt crizei, or, viața fără mișcare nu este posibilă. Nu este un secret pentru nimeni că ritmul existenței s-a accelerat amețitor. Mașinile devorează timpul, iar timpul pe noi. Criza actuală oferă umanității, stăpânite de atâtea rele, prilejul de a medita asupra propriei supraviețuiri.

De aici și titlul scurtei mele expunerii „*Știință și conștiință*”, o temă care mă preocupă de mult timp și care, sunt convins, vă preocupă și pe dumneavoastră, ținând seama de faptul că mă aflu în fața unei prestigioase comunități de oameni de cultură și de știință.

Noi, cei care slujim știința și prelungirea ei practică tehnica și tehnologia, putem oare aspira la caracterizarea dată filosofilor, și anume aceea că sunt „fabricanți de teorii”? Da, ne ridicăm la nivelul conceptelor înalte și sfidăm unilateralitatea, specializarea îngustă, prin sudura – ca să adopt un termen tehnic – dintre cele două

componente inseparabile la care mă refer, știință și conștiință.

Dar nu mă voi cantona în zona definițiilor, a terminologiei deoarece tocmai datorită faptului că și noi, inginerii, suntem „fabricanți de teorii”, nu numai de mașini, echipamente, drumuri, poduri, clădiri, căi ferate, fiecare concept este permanent deschis regândirii, revizuirii.

Ceea ce rămâne însă constant, perpetuu, trebuie spus fără complexe, fără rezerve. Este ceea ce se referă la structurile conștiinței, în cazul nostru, al inginerilor, la efortul continuu de a depăși limitele cunoașterii, de a acționa potrivit unor convingeri și valori în care omul este „măsura tuturor lucrurilor”, cum spuneau vechii greci.

Am convingerea că nu există activitate umană mai captivantă decât cea dedicată științei, înțelegând prin aceasta descoperirile și aplicarea lor, ca o legătură indispensabilă dintre teorie și practică. De aici decurge și afirmarea pe un tărâm în esență bivalent: cunoaștere și conștiință. O analiză a raportului dintre știință ca o expresie a cunoașterii sistematice și conștiință – ca mărturie a unei bune cunoașteri de sine, impune o abordare riguroasă. Nu întâmplător se apelează la lucrarea clasică a lui Descartes „Discurs despre metodă”, cu al său postulat „Se poate, în general, considera metoda drept arta de a orândui bine o înșirare de mai multe gânduri sau a descoperi adevărul atunci când îl ignorăm

ori a-l dovedi altora, atunci când îl cunoaștem”. Așadar, reținem sintagma „*a orându-i bine gândurile*” drept cale principală de acces spre adevăr.

Tot pentru că mă refer la context, reamintesc că ne aflăm în plin câmp epistemologic, ceea ce ne ajută să identificăm nu numai fundamentele științei pe care o slujim, ci și valorile pe care le promovăm. Tocmai de aceea se cere amintit că anii crizei globale au confirmat, într-o manieră de netăgăduit, impactul considerabil al revoluției informatice nu numai asupra conținutului și dimensiunilor cercetării științifice, a întregii dezvoltări economico-sociale, dar și asupra reformării sistemelor de educație. Acest impact readuce, în prim-plan, tema responsabilității omului de știință, uneori, într-o manieră dramatică întrucât nimic pe această lume nu este integral bun sau rău. Bunăoară, globalizarea, care, în primă și ultimă instanță, se bazează pe progresul științei și tehnologiei. Însă, trebuie adăugat că actuala competiție tehnologică este determinantă în raportul de forțe mondial. Supremația Statelor Unite ale Americii în domeniul științei și tehnologiei explică în cea mai mare măsură statutul lor din prezent de unică superputere. În același timp, vine din urmă China, iar Uniunea Europeană acționează uneori decis, alteori ezitant, pentru reducerea decalajului. Inegalitățile din lumea în care trăim își au originea în decalajele științifice și tehnologice.

Riscurile sunt imense întrucât există un echilibru fragil provocat și de cursa înarmărilor, iar violența – deși

nu este provocată și întreținută direct de progresele științei, tehnologiei – crește și devine tot mai amenințătoare prin mijloace de ordin tehnic.

În plus, globalizarea și expansiunea populației creează probleme de o gravitate extremă deoarece resursele nu vor ajunge pentru toată lumea, iar schimbările climatice cer sacrificiu de sine și cooperare la nivel global cu cei străini nouă. Va fi greu să se găsească un nou model capabil să gestioneze bunăstarea țărilor bogate ținându-i, totodată, pe săraci la distanță. Nu polemizez cu cei care susțin că oamenii nu sunt configurați din punct de

vedere psihologic pentru sacrificiu și cooperare și nici cu cei care opinează că nu suntem pregătiți moral pentru viitorul pe care l-am construit pentru noi înșine. Cert însă este faptul că lumea se schimbă rapid și trebuie să încercăm să înțelegem ceea ce se întâmplă și să răspundem adecvat. Trebuie să ne asumăm responsabilitatea și să asigurăm ca întreaga activitate de cercetare-dezvoltare să fie îndreptată în direcția potrivită. Când ne asumăm o tehnologie, să ținem seama la **ce** și **cui** folosește, iar atunci când devine nefuncțională sau, mai grav, nocivă, omul, natura să nu sufere.

Am amintit realizările și provocările cu care ne confruntăm pentru că ele relevă exact ceea ce constituie liantul dintre știință și conștiință pe plan global. În acest spațiu de trăire, simțire și gândire ne aflăm noi, cei care ne străduim să punem creația în slujba valorilor umane, cunoscând că tot ceea ce implică valoare are la bază o gândire etică.

O asemenea gândire îi determină pe oamenii de știință să sublinieze necesitatea de a dezvolta un nou mod de a privi lumea și pe noi înșine – o nouă hartă a realității. Iar instituțiile noastre educaționale trebuie să fie restructurate din rădăcini, fiindcă au o perspectivă depășită asupra lumii și aceasta determină în mare măsură perpetuarea situației actuale. „Fără o revoluție globală în sfera conștiinței umane nu se va schimba nimic în lume“. Este imperativul suprem al existenței noastre, recunoașterea dimensiunilor și profunzimii crizei morale,

la nivel global. Și, nu în ultimul rând, refuzul de a considera că avem de-a face cu fatalitatea, că lucrurile nu se pot schimba în bine. Acest fapt ne îndeamnă să ținem seamă, în mare măsură, că valorile umane joacă un rol important în societate. S-a demonstrat că ele au schimbat mersul istoriei, au direcționat evoluția societății umane de-a lungul multor secole. Se poate spune, deci, că valorile umane se înscriu organic în tot ce are omenirea mai de preț. Această realitate nu este, din păcate, suficient conștientizată în societatea contemporană, având rol de „modele” nu oamenii de știință și cultură autentici, ci cei bogați, cu putere politică și socială, câștigată pe căi obscure. Apare astfel cerința imperioasă de a se restabili

valorile morale și responsabile ale poporului nostru, simultan cu combaterea practicii maligne de promovarea a incompetenței și a nonvalorilor. Totodată, se cuvine să conștientizăm faptul că polarizarea socială, tot mai accentuată, nu este de natură a crea condițiile cele mai favorabile pentru amintita „revoluție în sfera conștiinței umane”, iar zicala „cum îți așterni, așa vei dormi” nu-și va pierde niciodată mesajul său, ca un îndemn permanent spre acțiune, spre o acțiune conștientă.

Devine astfel limpede că demersul științifico-tehnic al fiecărui „actor” de pe această scenă a creației umane este condiționat de ceea ce numim conștiința de sine. În ceea ce mă privește, aprofundarea cunoașterii propriului potențial, începând cu asimilarea de cunoștințe și terminând cu valorificarea lor, a determinat și opțiunea pentru profesia de inginer. A fost o opțiune pentru întreaga viață, cea care a dat sens pașilor pe care i-am făcut de la elev la student, apoi la inginer și mai departe, treaptă cu treaptă, până la conducerea Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, luând în răspundere preponderent Calea Ferată Română, la numai șase ani de la obținerea diplomei de inginer. Era atunci cea mai mare și mai complexă instituție din țară, o instituție care trebuia să facă față unor cerințe excepționale, fiind singurul sistem de transport pe care se baza economia în acele timpuri.

Experiența profesională a atestat că implicarea directă, parcurgerea etapelor prin comprimarea lor, facilitează o afirmare profesională reală, iar conceptul de conștiință

vizează și capacitatea de a emite judecăți de valoare prin raportarea permanentă la principii și criterii.

O spun fără emfază, cu modestia care ne ferește de grave derapaje morale, că fără muncă asiduă și jertfă, nu-ți poți lua zborul către orizontul demnității.

De la o justă autoevaluare, drumul spre responsabilitate este mai scurt și mai fertil. Într-o societate tensionată măcinată de puternice contradicții, am încercat să dau o dimensiune tonică stărilor de fapt și de spirit marcate de neliniști și greutatea uneori insuportabile. N-am fost mânat de puterea care mi-a căzut spectaculos în brațe și am respins fără rezerve servilismul unor subalterni. Am muncit cu convingere și nu mi-au plăcut piruetele retorice, la „modă” și atunci. N-am adoptat opinii ofensiv euforice, am spus adevărul, cu argumente, deși uneori deranja, cum deranjează și acum, deoarece sunt mulți care se arată alergici la orice dreaptă judecată de valoare. Am considerat și consider că esența profesiei pentru care am optat și modul în care se cere exercitată constă în asumarea de responsabilități tot mai mari. Au confirmat-o multe dintre acțiunile din momentele esențiale ale vieții mele. Să exemplific:

Primul moment privește conducerea Căii Ferate Române în același timp cu procesul de modernizare, gândit, coordonat și aplicat în paralel cu satisfacerea cerințelor de transport ale economiei. S-a acționat pragmatic, cu sprijinul unor largi colective de specialiști, în

vederea aducerii ei la nivelul celor mai avansate căi ferate din Europa și am reușit în mare măsură. Simplu spus, modernizarea înseamnă să înlocuiești ce ai vechi și depășit cu ceva nou, avansat, nu să distrugi.

Al doilea moment privește activitatea de pionierat în introducerea informaticii în domeniul transporturilor. În anii '60, generația mea se gândea tot mai mult la folosirea calculatorului electronic în activitatea economică.

La CFR, încă din deceniul III al secolului trecut, se foloseau mașinile de calcul mecanizat pentru datele statistice și economice în traficul de marfă. Foloseam primul calculator românesc CIFA pentru cea dintâi aplicație practică, respectiv dirijarea vagoanelor goale la încărcare pe ruta optimă. Odată cu modernizarea radicală a rețelei feroviare și a materialului rulant se impunea și un management bazat pe informatizare cu ajutorul unui calculator electronic. În scurt timp după achiziționarea lui am realizat și *Sistemul informatic în timp real pentru urmărirea vagoanelor de marfă pe întreaga rețea de cale ferată* și pe care cu modestie afirm că l-am conceput și condus direct ajutat de o echipă de oameni deosebiți după ce, în prealabil, specialiști străini nu au reușit. A fost primul sistem informatic în timp real ce cuprindea întreaga țară și primul din această parte a Europei.

Cel de al treilea moment privește activitatea didactică pentru perfecționarea cadrelor de conducere și pentru formarea noilor generații de ingineri. În această activitate

am folosit drept suport al actului educativ experiența profesională și de viață, am căutat ca pe lângă acumularea de cunoștințe să cultiv conștiința responsabilității și spiritul de performanță.

Al patrulea moment este cel creat de atmosfera revoluționară de la finele anului 1989 când mi-am asumat responsabilitatea reînființării Asociației Generale a Inginerilor din România, reînnodând firul unei glorioase tradiții care ne-a readus în lumea liberă și civilizată. Tot

atunci am promovat ideea înființării unei Academii de Științe Tehnice în România, ca for de consacrare a personalităților ingineresti.

Ce concluzii pot fi trase din aceste patru momente?

Să nu acceptăm niciodată „nu se poate”; să nu ne împăcăm niciodată cu eșecul. Nu trebuie să ieși învingător din toate disputele, dar ai datoria să rămâi credincios convingerilor proprii. Ideea esențială este aceea de a ne asuma responsabilități, să dovedim abnegație, dăruire să fim devotați profesiei. Singurul mod în care poți rămâne consecvent – în miezul împrejurărilor schimbătoare – este să te schimbi odată cu ele în direcția bună, păstrându-ți nealterate scopul propus și conduita morală.

Și mai e ceva care nu trebuie neglijat: dacă ai succes, poți câștiga prieteni falși și dușmani adevărați.

Consider că faptele relatate aici și acum pe scurt pun față în față categoriile perechi care au în centrul lor conceptul de conștiință. Libertatea de conștiință, ca opus la îngrădirea acestui drept fundamental în condițiile regimului totalitar, a fost un sentiment intim care mi-a permis mie și multor colegi să depășim riscuri majore, precum cele determinate de decizii „împotriva curentului”, cum a fost, bunăoară, includerea în planul de import a unui calculator electronic, în timp ce în dicționarul filosofic de la acea vreme cibernetica era definită ca „o pseudoștiință reacționară care a apărut în SUA

după Al Doilea Război Mondial și care capătă o largă răspândire în celelalte țări capitaliste. Transformă oamenii într-o anexă a mașinilor, într-o unealtă de producție și o unealtă de război...” și se continuă pe o pagină, dar nu insist.

Se cunoaște expresia „a nu avea conștiință”, dar și reversul ei „a fi cu conștiința împăcată”. Am urmărit

aducerea în prim plan a comportamentului pozitiv, a dovezilor clare că se poate și „altfel”, satisfăcându-se – și în acest mod – nevoia de modele, atât de acută în societatea noastră. Dar ce ne facem când țara este, în continuare, sub blestemul lui Orwell: „toți sunt egali, dar unii sunt mai egali decât alții”. Volens nolens, trebuie să recunoaștem că, între timp, unii și-au golit conștiințele, dar în compensare și-au umplut buzunarele. Mai este cazul să spunem că există expresii binom precum „a-ți face proces de conștiință” și „a nu avea muștrări de conștiință”?

Cu conștiința împăcată, precizez că nu aș fi reușit să concep și să conduc, până la capăt, proiectele la care m-am angajat, fără o exigentă autoevaluare și fără sacrificii, fără renunțări. Am fost stăpânit de dorința de a face ceva pentru prezent, dar și pentru viitor. Să rămână ceva în urmă, bun și trainic.

Ajuns la vârsta regretelor, constat că nu sunt prea multe. Fiind o fire mereu nemulțumită, chiar și atunci când cei din jur consideră că am făcut ceva bun, am identificat și fructificat permanent resurse de auto-depășire. Aceasta nu înseamnă că regretele, atâtea câte sunt, nu mă marchează. Am avut și căderi în viață, dar nu mi s-au rupt aripile. Mi-am luat din nou zborul, deseori cu un mai mare avânt. De fiecare dată am învățat ceva.

Consider educația esențială în formarea morală a tinerei generații și dacă aș începe o nouă viață m-aș dedica mai mult activităților didactice, profesie care nu seamănă cu nici o alta. Este deopotrivă aspră și plăcută, umilă și mândră, exigentă și liberă, o profesie în care mediocritatea nu e permisă. O profesie care epuizează și înviorează, ingrată și plină de farmec, în același timp. Nu distribuie deținătorului putere, influență sau venituri superioare, ci conferă prestigiu și satisfacții. Puține profesii cer atâta competență, dăruire, umanism dar și

responsabilitate, precum cea de profesor, pentru că lucrează cu un material atât de prețios, de complicat și de sensibil precum omul în devenire, ceea ce este deosebit de greu. Aș încerca prin experiența profesională și de viață, ca suport al actului educativ, să pun în valoare conștiința responsabilității punând accentul pe performanță, să particip mai mult și mai bine la formarea noilor generații de vizionari inteligenți.

Doresc, din tot sufletul, să vină vremea când școala își va propune să formeze noi caractere, adică să refacă structura de rezistență a neamului nostru, când cinstea, curajul și demnitatea își vor recăpăta prețuirea ce li se cuvine.

Apropiindu-mă de final, doresc să mai spun că, de când mă știu, am fost stăpânit de curiozitate și de dorința de a înțelege lucrurile în esența lor, în rostul lor. Prin educația primită de la părinții mei, oameni simpli și modești, am căpătat pasiunea, aș spune iubirea pentru muncă, simțul responsabilității, conduita morală. Le sunt recunoscător lor, precum și celor care m-au îndrumat și încurajat în viață, școlii, profesorilor și oamenilor cu care am făcut echipă. Tot de la părinții mei și din exemplul lor am preluat respectul față de spiritul de performanță și de înnoire și, drept urmare, instituțiile pe care le-am condus au ieșit, de cele mai multe ori, învingătoare în competiții și au progresat.

Sunt recunoscător locului unde m-am născut, am crescut și am primit primele lecții de viață, și de unde păstrez permanent în minte imaginea plopilor înalți și perfect verticali ca un simbol al simplității solemne și al demnității.

Îi sunt recunoscător țării mele, căreia i-am oferit tot ce am avut pentru a-i aduce un plus de frumusețe.

În viața mea, o viață lungă, am fost apreciat poate mai mult decât am meritat. Nu mă consider bătrân. Sunt doar un tânăr care suferă de o boală – bătrânețea – și pe care nu o iau în seamă, merg înainte și privesc realitățile drept în față, cu demnitate. Când rezolvi o problemă, aștepti reacțiile, vezi rezultatele și te gândești la alta. Când să te mai gândești și la bătrânețe? Și, mai mult decât atât, în ebraică se folosește același cuvânt pentru fericire și bătrânețe.

Mă gândesc și la ce spunea Lucian Blaga „sunt două lucruri fără de care omul nu poate trăi – aerul și istoria”. Aerul – să-l păstrăm curat, iar istoria să n-o uităm.

În final, aș face apel la sintagma „cu mâna pe conștiință” pentru a vă asigura pe dumneavoastră, pe toți frații noștri din Republica Moldova, de totala noastră dorință de colaborare cât mai rodnică, în toate domeniile de activitate, punând la baza acestor relații, cuceririle

științei și tehnicii, valorile umane pe care le-am evocat pentru a sprijini dezideratele de secole ale basarabenilor.

Vă doresc succes în fiecare pas ce-l faceți în drumul spre mai bine, sub semnul vorbirii lui Nichita Stănescu „patria mea e Limba Română”.

Închei cu un cuvânt simplu și important „Mulțumesc”

23 octombrie 2014

Mihai Mihăiță

Președinte al Asociației Generale
a Inginerilor din România

Președinte al Academiei de Științe
Tehnice din România

Domnului academician **Ion Bostan**,
Rector al Universității Tehnice a Moldovei
Președinte al Senatului

Stimate domnule academician,

Întors acasă, după momentele de neuitat trăite la Chișinău, simt nevoia să vă mulțumesc încă o dată și să exprim Dumneavoastră, Senatului și fiecărui membru în parte recunoștința mea pentru acordarea titlului de Doctor Honoris Causa al Universității Tehnice a Moldovei.

Acest titlu academic mă onorează și mă îndeamnă să mă dedic mai profund dezvoltării prețioasei noastre colaborări.

Am avut marea satisfacție ca în timpul prezenței mele în minunatul oraș să aflu mai multe despre realizările Universității, bucurându-mă de rezultatele unei munci și hărnicii eficiente, am cunoscut cadre didactice valoroase și studenți silitori.

Variatele și bogatele manifestări prilejuite de sărbătorirea a 50 de ani de la înființarea Universității Tehnice a Moldovei au demonstrat viziunea creativă și capacitatea de organizare ale celor care o conduc.

În același timp, nu pot să uit Simpozionul Inginerilor Români de Pretutindeni, organizat pentru prima dată în Republica Moldova, caracterizat prin numărul mare de participanți, prin valoarea conferințelor și prin atmosfera creatoare. A fost un succes pentru care vă adresez calde mulțumiri.

La această reușită, un rol foarte important l-a avut profesorul Alexandru Marin, care merită aprecieri pentru efortul deosebit, pentru pasiunea de care a dat dovadă.

De când mă știu am iubit Basarabia, oamenii și locurile ei, iar acum această legătură sufletească a devenit mai puternică.

Reînnoiesc urarea adresată Universității Tehnice a Moldovei, să obțină noi și remarcabile realizări, cadrelor didactice împliniri pe trepte tot mai înalte ale evoluției lor profesionale, studenților succes și un viitor fericit.

Vivat academia! Vivant professores!

Mihai Mihăiță

Președinte al AGIR

Președinte al ASTR

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MIHĂIȚĂ, MIHAI

Doctor Honoris Causa - Mihai Mihăiță / Mihai Mihăiță –
București : Editura A.G.I.R., 2015

ISBN 978-973-720-492-9

082.2

378.25(498)

Editura AGIR

Calea Victoriei, nr. 118, sector 1, 010093 București;
tel.: 4021-316 89 92, 4021-316 89 93 (redacție),
4021-319 49 45 (difuzare); fax: 4021-316 89 92,
e-mail: editura@agir.ro; www.agir.ro; www.edituraagir.ro

Îngrijire editorială: **Marina GRAUR**

Coperta: **Ion MARIN**

ISBN 978-973-720-492-9